

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Юридичний факультет

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи
та розвитку

С.М. Кваша

2021 р

« 26 » травня

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні Вченого ради юридичного

факультету

Протокол №1 від 26 травня 2021 р.

Декан факультету О.С. Яра

на засіданні кафедри міжнародного права та
порівняльного правознавства

Протокол №1 від 26 травня 2021 р.

Завідувач кафедри

В.В. Ладиченко

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОДОВОЛЬЧА ПОЛІТИКА І ПРАВО ЄС**

рівень вищої освіти – третій освітньо-науковий

спеціальність – 081 «Право»

Розробник: к.ю.н., доцент Головко Л.О.

Київ 2021

1. Опис навчальної дисципліни

ПРОДОВОЛЬЧА ПОЛІТИКА І ПРАВО ЄС

Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	
Галузь знань	08 «Право»
Освітньо-науковий рівень	третій
Освітній ступінь	доктор філософії з права
Спеціальність	081 «Право»
Освітньо-наукова програма	081 Право

Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	обов'язкова
Загальна кількість годин	150
Кількість кредитів ECTS	5
Кількість змістових модулів	Не передбачено
Курсовий проект (робота)	Не передбачено
Форма контролю	екзамен

Показник навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання

	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	30	30
Практичні, семінарські заняття	30	30
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90	90
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4	4

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Продовольча політика і право ЄС» є ознайомлення із продовольчою політикою і правом ЄС, новітніми теоретичними та практичними проблемами правового регулювання продовольчої політики і права, систематизації напрямів та способів вирішення проблем, накопичених у законодавстві, у забезпеченні оволодіння аспірантами сукупністю спеціальних теоретичних знань, а також практичних навичок у реальній практиці правозахисної, правозастосовної, наукової та іншої діяльності фахівців правничого профілю.

У професійному аспекті завдання навчального курсу є підготовка фахівців, здатних до проведення самостійних наукових досліджень; формулювання теоретичних та практичних висновків і пропозицій на основі аналізу відповідних теоретичних джерел, нормативно-правових актів; здійснення роботи у напрямі імплементації національного продовольчого законодавства до вимог продовольчого законодавства ЄС.

Завданням навчальної дисципліни є аналіз системи чинного продовольчого законодавства ЄС та України, виявлення правових прогалин і колізій, дослідження наукової літератури у галузі продовольчого права з метою продуктування власних наукових ідей та практично-орієнтованих інноваційних пропозицій здобувачів у галузі аграрного і земельного права.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

знати основні науково-методологічні проблеми теорії продовольчого права; визначення основних категорій та понять, основні наукові здобутки теорії продовольчого права, а також узагальнення судової практики;

вміти відрізняти правовідносини, що регулюються продовольчим правом, від тих, які є предметом регулювання інших галузей права, застосовувати отримані знання до конкретних життєвих ситуацій; юридично грамотно та аргументовано захищати певне правове рішення, викладати його в усній та письмовій формі; виявляти недосконалість окремих норм та проблеми у їх застосуванні, знаходити шляхи їх вирішення; орієнтуватись у напрямках розвитку продовольчих правовідносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

знати основні науково-методологічні проблеми теорії міжнародного енергетичного права; визначення основних категорій та понять, основні наукові здобутки теорії міжнародного енергетичного права, а також узагальнення судової практики;

вміти відрізняти правовідносини, що регулюються міжнародним енергетичним правом, від тих, які є предметом регулювання інших галузей права, застосовувати отримані знання до конкретних життєвих ситуацій; юридично грамотно та аргументовано захищати певне правове рішення, викладати його в усній та письмовій формі; виявляти недосконалість окремих норм та проблеми у їх застосуванні, знаходити шляхи їх вирішення; орієнтуватись у напрямках розвитку енергетичних правовідносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі компетентності:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати комплексні проблеми в сфері професійної діяльності, у тому числі дослідницько-інноваційної, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань в галузі права.

Загальні компетентності:

здатність ініціювати та виконувати (індивідуально або в науковій групі) наукові дослідження, що приводять до отримання нових знань у сфері правничої науки;

здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення, генерування нових ідей та досягнення наукових цілей.

Фахові компетентності:

набуття глибоких, обґрутованих фахових знань; детальні або дуже детальні знання спеціальної області дослідження в галузі права у поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії та внеску до індивідуальної області дослідження

здатність знаходити, контекстualізувати та інтерпретувати значну кількість теоретичного та нормативного матеріалу.

Спеціальні компетентності:

здатність планувати та виконувати сучасні інтелектуальні дослідження, як на запити стейкхолдерів так і сучасної світової наукової спільноти для досягнення науково обґрунтованих теоретичних або експериментальних наукових результатів, які розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для правничої сфери;

здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових та комплексних ідей в межах предметної області дослідження.

Програмні результати навчання:

вільно представляти результати власних наукових досліджень державною та іноземною мовами, презентувати їх у міжнародних наукових виданнях і наукометричних базах;

вміти здійснювати пошук, обробку, інтерпретацію інформації з різних джерел для продукування власних наукових ідей та практично-орієнтованих інноваційних пропозицій у сфері права;

вміти формулювати робочі гіпотези та формувати нові наукові дослідницькі результати в обраній сфері.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Основні етапи розвитку продовольчої політики і права ЄС

Формування внутрішнього продовольчого ринку ЄС. Становлення, розвиток та функціонування європейської системи безпеки харчових продуктів. Етапи формування продовольчого законодавства Європейського Союзу.

Тема 2. Принципи продовольчого права ЄС

Загальні засади правового регулювання безпечності харчових продуктів тваринного та рослинного походження в європейському союзі. аналіз ризиків. принцип попередження. загальні інтереси споживачів. принцип прозорості. загальні зобов'язання у торгові лі харчовим продуктами. громадські консультації. публічна інформація. підтримка високого рівня захисту. забезпечення ефективного впровадження правил внутрішнього ринку.

Тема 3. Інституції ЄС у сфері продовольчої безпеки

Інституції європейського союзу у сфері безпеки харчування. Повноваження європейської комісії. Повноваження європейського парламенту. Рада європейського союзу. Суд європейських спільнот. Європейський орган з безпеки харчових продуктів.

Тема 4. Законодавство ЄС у сфері продовольчої безпеки

«Горизонтальні» регламенти і директиви, що встановлюють загальні аспекти для всіх продуктів харчування (добавки, маркування, гігієна, НАССР тощо). «Вертикальні» регламенти і директиви на конкретні види (групи) продукції. Європейські керівництва. Європейські стандарти.

Тема 5. Правове регулювання органічного виробництва та використання ГМО під час виробництва харчових продуктів

Правове регулювання відносин із використання генетично модифікованих організмів

під час виробництва харчових продуктів, харчові продукти, генетично модифікований організм, маркування. Законодавство ЄС у сфері регулювання органічного виробництва та використання ГМО під час виробництва харчових продуктів. Маркування органічних продуктів харчування в ЄС. Імпорт органічної продукції.

Тема 6. Правове регулювання контролю безпеки харчових продуктів

Забезпечення високого ступеня захисту здоров'я людей. Вимоги до всіх етапів харчового ланцюга. Попередження шахрайства й обману, підробки продуктів харчування, введення споживача в оману. Правове регулювання контролю безпеки харчових продуктів в ЄС. Відповіальність операторів харчового бізнесу.

Тема 7. Вимоги ЄС щодо правил безпеки харчових продуктів

Обов'язки операторів харчового бізнесу. Оцінка ризику. Аналіз ризику. Керування ризиком. Повідомлення про ризик. Заходи стосовно покарань за порушення харчового законодавства.

Тема 8. Вимоги ЄС щодо розміщення на ринку продуктів харчування

Імпорт продуктів харчування до ЄС. Правова основа вимог до імпорту. Загальні вимоги до імпорту. Конкретні вимоги щодо імпорту. Ідентифікація ризику. Надзвичайні заходи. Конкретні вимоги щодо імпорту відповідно до категорії продуктів харчування.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин											
	Ус ьог о	Денна форма					Заочна форма					
		У тому числі					Усьо го	у тому числі				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Основні етапи розвитку продовольчої політики і права ЄС	25	4	4			17	25	4	4			17
Тема 2. Принципи продовольчого права ЄС	15	4	4			7	15	4	4			7
Тема 3. Інституції ЄС у сфері продовольчої безпеки	15	4	4			7	15	4	4			7
Тема 4. Законодавство ЄС у сфері продовольчої безпеки	25	4	4			17	25	4	4			17

Тема 5. Правове регулювання органічного виробництва та використання ГМО під час виробництва харчових продуктів	16	4	4		8	16	4	4					8
Тема 6. Правове регулювання контролю безпеки харчових продуктів	16	4	4		8	16	4	4					8
Тема 7. Вимоги ЄС щодо правил безпеки харчових продуктів	26	4	4		18	26	4	4					18
Тема 8. Вимоги ЄС щодо розміщення на ринку продуктів харчування	12	2	2		8	12	2	2					8
Усього годин	150	30	30		90	150	30	30					90

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ І ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні етапи розвитку продовольчої політики і права ЄС	4
2	Принципи продовольчого права ЄС	4
3	Інституції ЄС у сфері продовольчої безпеки	4
4	Законодавство ЄС у сфері продовольчої безпеки	4
5	Правове регулювання органічного виробництва та використання ГМО під час виробництва харчових продуктів	4
6	Правове регулювання контролю безпеки харчових продуктів	4
7	Вимоги ЄС щодо правил безпеки харчових продуктів	4
8	Вимоги ЄС щодо розміщення на ринку продуктів харчування	2
	Разом	30

Практичне заняття 1. Основні етапи розвитку продовольчої політики і права ЄС (4 год.)

Питання для опрацювання:

- Формування внутрішнього продовольчого ринку ЄС.
- Становлення, розвиток та функціонування європейської системи безпеки харчових

продуктів.

3. Етапи формування продовольчого законодавства Європейського Союзу.

Практичні завдання:

Підготуйте ессе, в якому розкрийте власний науковий підхід до подальшого розвитку продовольчої політики ЄС.

Самостійна робота (17 год.):

Теми рефератів:

1. Основні етапи розвитку регулювання продовольчої безпеки в ЄС.
2. Основні етапи розвитку регулювання продовольчої безпеки в Україні.
3. Правове забезпечення продовольчої безпеки України: сучасний стан та перспективи

Практичне заняття 2. Принципи продовольчого права ЄС (4 год.)

Питання для опрацювання:

1. Які вимоги продовольчого права ЄС.
2. Аналіз ризиків.
3. Принцип превентивності.
4. Принцип простежуваності.
5. Захист інтересів споживачів.
6. Принцип прозорості.

Практичні завдання:

Підготуйте ессе, в якому розкрийте власний науковий підхід до подальшого розвитку продовольчого права України.

Самостійна робота (7 год.):

Теми рефератів:

1. Загальні засади правового регулювання безпечності харчових продуктів тваринного та рослинного походження в Європейському Союзі.
2. Забезпечення якості і безпеки продуктів харчування в ЄС.
3. Імплементація принципів продовольчого права ЄС в Україні.

Практичне заняття 3. Інституції ЄС у сфері продовольчої безпеки (4 год.)

Питання для опрацювання:

1. Інституції європейського союзу у сфері безпеки харчування.
2. Повноваження європейської комісії.
3. Повноваження європейського парламенту.
4. Рада європейського союзу.
5. Суд європейських спільнот.
6. Європейський орган з безпеки харчових продуктів.

Практичні завдання:

Підготуйте ессе, в якому розкрийте пропозиції вдосконалення функціонування

інституцій України у сфері продовольчої безпеки.

Самостійна робота (7 год.):

Теми рефератів:

1. Правовий статус європейського органу з безпеки харчових продуктів.
2. Розвиток інституційної структури ЄС.
3. Основні інститути ЄС.

Практичне заняття 4. Законодавство ЄС у сфері продовольчої безпеки (4 год.)

Питання для опрацювання:

1. «Горизонтальні» законодавчі акти у сфері продовольчої безпеки. Регламент 178/2002/ЄС.
2. Загальні принципи та вимоги законодавства ЄС в галузі харчових продуктів.
3. Законодавство ЄС про безпеку продуктів харчування: «пакет гігієни».
4. Законодавство, що регулює безпеку певних видів продуктів харчування.

Практичні завдання:

Підготуйте ессе, в якому запропонуйте власний підхід до подальшої реалізації в Україні продовольчої політики.

Самостійна робота (17 год.):

Теми рефератів:

1. Розмежування правового регулювання питань безпеки та якості харчових продуктів та продовольчої сировини в законодавстві ЄС.
2. Загальні засади правового регулювання безпеки та якості продуктів харчування в Україні.
3. Загальні засади правового регулювання безпеки та якості продуктів харчування в ЄС.
4. Вимоги до продуктів харчування, призначених для дієтичного харчування.

Тема 5. Правове регулювання органічного виробництва та використання ГМО під час виробництва харчових продуктів (4 год.)

Питання для опрацювання:

1. Законодавство ЄС у сфері регулювання органічного виробництва та використання ГМО під час виробництва харчових продуктів.
2. Маркування органічних продуктів харчування в ЄС.
3. Імпорт органічної продукції.

Практичні завдання:

Підготуйте ессе, в якому запропонуйте власний підхід до правового регулювання органічного виробництва в Україні.

Завдання для самостійної роботи (8 год.):

Створіть презентацію на тему «Правове регулювання органічного виробництва в ЄС».

Тема 6. Правове регулювання контролю безпеки харчових продуктів (4 год.)

Питання для опрацювання:

1. Забезпечення високого ступеня захисту здоров'я людей.
2. Вимоги до всіх етапів харчового ланцюга.
3. Попередження шахрайства й обману, підробки продуктів харчування, введення споживача в оману.
4. Правове регулювання контролю безпеки харчових продуктів в ЄС.
5. Відповіальність операторів харчового бізнесу.

Практичні завдання:

Підготуйте ессе, в якому запропонуйте власний підхід до правового регулювання контролю безпеки харчових продуктів в Україні.

Завдання для самостійної роботи (8 год.):

Підготуйте реферат на одну з тем:

1. Безпечність харчових продуктів за законодавством ЄС
2. Перехід на європейську модель контролю якості та безпечності харчових продуктів в Україні.

Тема 7. Вимоги ЄС щодо правил безпеки харчових продуктів (4 год.)

Питання для опрацювання:

1. Обов'язки операторів харчового бізнесу.
2. Оцінка ризику.
3. Аналіз ризику.
4. Керування ризиком.
5. Повідомлення про ризик.
6. Заходи стосовно покарань за порушення харчового законодавства.

Практичні завдання:

Підготуйте ессе, в якому запропонуйте власний підхід до правового регулювання правил безпеки харчових продуктів в Україні.

Завдання для самостійної роботи (18 год.):

Підготуйте добірку норм чинного законодавства України, які дають змогу реалізувати право кожного громадянина України на безпечні харчові продукти.

Тема 8. Вимоги ЄС щодо розміщення на ринку продуктів харчування (2 год.)

Питання для опрацювання:

1. Правове регулювання імпорту продуктів харчування до ЄС.
2. Процедура схвалення.

Практичні завдання:

Створіть презентацію на тему «Вимоги ЄС щодо розміщення на ринку продуктів харчування»

Завдання для самостійної роботи (8 год.):

Підготуйте доповідь на одну з тем. До доповіді розробіть презентацію.

1. Імпорт продуктів харчування до ЄС.
2. Правова основа вимог до імпорту.
3. Загальні вимоги до імпорту.
4. Конкретні вимоги щодо імпорту.
5. Ідентифікація ризику.
6. Надзвичайні заходи.
7. Конкретні вимоги щодо імпорту відповідно до категорії продуктів харчування.

5. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧАМИ.

1. Формування внутрішнього продовольчого ринку ЄС.
2. Становлення, розвиток та функціонування європейської системи безпеки харчових продуктів.
3. Етапи формування продовольчого законодавства Європейського Союзу.
4. Загальні засади правового регулювання безпечності харчових продуктів тваринного та рослинного походження в європейському союзі.
5. Аналіз ризиків.
6. Принцип попередження.
7. Загальні інтереси споживачів.
8. Принцип прозорості.
9. Загальні зобов'язання у торгівлі харчовим продуктами.
10. Громадські консультації.
11. Публічна інформація.
12. Підтримка високого рівня захисту.
13. Забезпечення ефективного впровадження правил внутрішнього ринку.
14. Інституції європейського союзу у сфері безпеки харчування.
15. Повноваження європейської комісії.
16. Повноваження європейського парламенту.
17. Рада європейського союзу.
18. Суд європейських спільнот. Європейський орган з безпеки харчових продуктів.
19. «Горизонтальні» регламенти і директиви, що встановлюють загальні аспекти для всіх продуктів харчування (добавки, маркування, гігієна, НАССР тощо).
20. «Вертикальні» регламенти і директиви на конкретні види (групи) продукції.
21. Європейські керівництва.
22. Європейські стандарти.
23. Правове регулювання відносин із використання генетично модифікованих організмів під час виробництва харчових продуктів, харчові продукти, генетично модифікований організм, маркування.
24. Законодавство ЄС у сфері регулювання органічного виробництва та використання ГМО під час виробництва харчових продуктів.
25. Маркування органічних продуктів харчування в ЄС.

26. Імпорт органічної продукції.
27. Забезпечення високого ступеня захисту здоров'я людей.
28. Вимоги до всіх етапів харчового ланцюга.
29. Попередження шахрайства й обману, підробки продуктів харчування, введення споживача в оману.
30. Правове регулювання контролю безпеки харчових продуктів в ЄС.
31. Відповіальність операторів харчового бізнесу.
32. Обов'язки операторів харчового бізнесу.
33. Оцінка ризику.
34. Аналіз ризику.
35. Керування ризиком.
36. Повідомлення про ризик.
37. Заходи стосовно покарань за порушення харчового законодавства.
38. Імпорт продуктів харчування до ЄС.
39. Правова основа вимог до імпорту.
40. Загальні вимоги до імпорту.
41. Конкретні вимоги щодо імпорту.
42. Ідентифікація ризику.
43. Надзвичайні заходи.
44. Конкретні вимоги щодо імпорту відповідно до категорії продуктів харчування.

ТИПОВЕ ТЕСТОВЕ ЗАВДАННЯ для визначення рівня засвоєння знань

Питання 1.

Регламент № 178/2002/ЄС уводить поняття «продовольче право», до якого відноситься система норм безпеки, що поширює свою дію як на харчові продукти, так і на

1) кормові засоби

2) торгівлю

3) захист прав споживачів

4) імпорт

Питання 2.

Регламент № 178/2002/ЄС застосовується

1) до всіх стадій виробництва

2) до торгівлі продуктами харчування

3) до всіх стадій виробництва, переробки та реалізації харчових продуктів та кормів

Питання 3.

Визначає загальні принципи продовольчого права ЄС (так звані загальні горизонтальні принципи), якими держави-члени ЄС повинні керуватися при розробці та реалізації своєї продовольчої політики

1) Регламент № 178/2002/ЄС

2) Регламент 852/2004/ЄС

3) Регламент 882/2004/ЄС

4) Регламент 853/2004

Питання 4.

Статті 5-10 Регламенту 178/2002/ЄС визначають

- 1) вимоги до продуктів харчування
- 2) загальні принципи, що формують правову структуру горизонтального законодавства ЄС в сфері харчових продуктів
- 3) торгівлю продуктами харчування
- 4) умови імпорту продуктів харчування до ЄС

Питання 5.

Встановіть відповідність

1. Загальний документ про харчові продукти

2. Пакет вимог щодо гігієни

3. Офіційні механізми контролю

А. Регламент Європейського Парламенту та Ради 178/2002/ЄС

Б. Регламент Європейського Парламенту та Ради 852/2004/ЄС та Регламент Європейського Парламенту та Ради 853/2004/ЄС

В. Регламент Європейського Парламенту та Ради 882/2004/ЄС та Ради 854/2004/ЄС

Питання 6.

Регламент № 178/2002 визначає поняття ... як імовірність і серйозність згубних наслідків для здоров'я через наявність небезпеки

1) небезпеки

2) ризику

3) загрози

4) впливу

Питання 7.

Принцип, згідно з яким при розробці, оцінці та перегляді харчового законодавства повинні проводитися відкриті консультації з громадськістю (безпосередньо або через представницькі організації), за винятком випадків, коли нагальність питання не дозволяє зробити це.

1) принцип безпеки

2) принцип аналізу

3) принцип прозорості

4) принцип превентивності

Питання 8.

Правові форми юридичної відповідальності в галузі безпеки харчових продуктів:

1) адміністративна

2) майнова

3) дисциплінарна

4) кримінальна

5) позитивна

6) ретроспективна.

Питання 9.

Створена у формі мережі для оперативного обміну інформацією про можливі ризики у рамках харчового ринку ЄС

- 1) Система швидкого аналізу
- 2) Система швидкого попередження
- 3) Система швидкого реагування

Питання 10.

Вкажіть, до компетенції яких органів належать вказані повноваження:

A. Європейський соціально-економічний комітет	1) дорадчий орган
Б. Європейський орган з безпеки харчових продуктів	2) надає наукові консультації 3) надає незалежну інформацію 4)) представляє інтереси різних економічних і соціальних груп

Питання 11.

З 1 січня 2011 року введено обов'язкову вимогу про попереднє інформування митних органів ЄС про вантажі, що завозяться, так як відповідно до нових вимог митного законодавства ЄС інформація про всі вантажі, які ввозяться на територію Європейського союзу, підлягає обробці на предмет аналізу ризиків до прибуття вантажу на територію ЄС. Для цього в митні органи країни ввезення подається

- 1) ввізна коротка декларація
- 2) ввізна повна декларація
- 3) заява на ввезення вантажу

Питання 12.

Напишіть називу органу, який координує харчову політику в ЄС

Питання 13.

Впишіть пропущений вираз. «...» називається сукупність нормативних актів ЄС, що визначають загальні гігієнічні вимоги до харчової продукції, що виготовляється або завозиться до ЄС.

Питання 14.

Впишіть пропущений вираз. Принцип «...» означає підхід, при якому гарантується прозорість та простежуваність по всій лінії виробництва харчової продукції - від постачання продовольчої сировини до реалізації продуктів харчування кінцевому споживачеві.

Питання 15.

Встановлює загальні правила щодо гігієни харчових продуктів для учасників господарської діяльності у сфері харчових продуктів (організацій та індивідуальних підприємців, які здійснюють виробництво і реалізацію харчових продуктів)

- 1) Регламент № 178/2002/ЄС
- 2) Регламент 852/2004/ЄС
- 3) Регламент 882/2004/ЄС
- 4) Регламент 853/2004

Питання 16. Вставте пропущене слово:

Впишіть пропущений вираз.

Система управління безпекою харчових продуктів НАССР покликана забезпечити контроль у будь-якій точці процесу виробництва, зберігання та реалізації продукції, де можуть виникнути небезпеки. При цьому особливу увагу необхідно звернути на ..., в яких ризики, пов'язані з вживанням харчових продуктів, можуть бути відвернені, усунені або знижені.

Питання 17.

Вставте пропущене слово:

... – це продукти первинного виробництва, включаючи продукти рослинництва, скотарства, полювання і рибальства.

Питання 18.

До сировини відносяться:

- 1) продукти рослинного походження, а саме зерно, фрукти, овочі, трави, гриби;
- 2) продукти тваринного походження, а саме яйця, сире молоко, мед, рибна продукція, живі двостулкові молюски;
- 3) продукти, які зібрані у дикому середовищі, рослинного або тваринного походження, а саме гриби, ягоди, равлики;
- 4) усе вище перелічене

Питання 19.

Чи є обов'язковим застосування принципів НАССР?

- 1) так
- 2) ні

Питання 20.

Принципи НАССР визначені у

- 1) Регламент № 178/2002/ЄС
- 2) Регламент 852/2004/ЄС
- 3) Регламент 882/2004/ЄС
- 4) Регламент 853/2004

Питання 21.

Контроль за безпекою продуктів харчування в ЄС здійснюється

- 1) одними і тими ж самими органами в усіх членських країнах ЄС
- 2) у відповідності зі специфікою кожної держави

Питання 22.

Вставте пропущене слово

... означає дослідження продуктів харчування, кормів, здоров'я тварин і правил їх утримання з метою перевірки на відповідність вимогам харчового законодавства.

Питання 23.

Вставте пропущене слово

... означає перевірку шляхом дослідження і розгляду відповідних доказів виконання

певних вимог.

Питання 24.

Вставте пропущене слово

... означає систематичне і незалежне дослідження, має свою метою встановлення відповідності дій і пов'язаних з ними результатів запланованим заходам, а також ефективність цих заходів і відповідність їх досягненню цілей

Питання 25.

Види офіційного контролю

- 1) моніторинг
- 2) відбір проб
- 3) аналіз
- 4) дослідження

Питання 26.

Інспектори при перевірці приміщення повинні вивчити:

- 1) наявність впроваджених процедур належної виробничої практики;
- 2) наявність належної гігієнічної практики,
- 3) наявність належних методів ведення сільського господарства
- 4) усі відповіді є правильними

Питання 27.

Наявність системи безпеки харчових продуктів, але нерегулярне ведення певної документації

1. помірне порушення
2. серйозне порушення

Питання 28.

За законодавством ЄС харчова продукція може бути заборонена для розміщення на ринку (затримана), якщо вона:

- 1) не відповідає вимогам і умовам, які були передбачені відповідно до законодавства ЄС або національними положеннями;
- 2) розміщені в місцях, які не затверджені або не зареєстровані;
- 3) містить речовини, які не були схвалені або були заборонені в ЄС;
- 4) містить речовини в обсязі, який не перевищує встановлені межі.

Питання 29.

В системі функціонування НАССР виділяють

- 1) самоконтроль
- 2) офіційний контроль
- 3) ревізійний контроль
- 4) взаємний контроль

Питання 30.

Регламент № 882/2004

- 1) не встановлює періодичність здійснення офіційного контролю
- 2) встановлює періодичність здійснення офіційного контролю

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі поєднуються традиційні методи викладання у вищій школі (проблемний, евристичний, репродуктивний), прийоми та форми викладання (лекція, семінарське заняття) з новими, що передбачають використання активних форм навчання (тестів різного рівня складності), різнопланової науково-дослідної роботи під безпосереднім керівництвом викладача. Використовуються такі методи як:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні, наочні, практичні методи;
- індуктивні методи і дедуктивний метод;
- репродуктивні, творчі, проблемно-пошукові методи;
- навчальна робота під керівництвом, самостійна робота.

2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- методи стимулювання інтересу до навчання (створення ситуації інтересу при викладанні того чи іншого матеріалу, пізнавальні ігри, навчальні дискусії, аналіз життєвих ситуацій);
- методи стимулювання обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, вимоги до вивчення навчальної дисципліни, заохочення, покарання).

3. Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

7. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

У процесі навчання проводиться попередній, поточний, періодичний (тематичний) та підсумковий контроль. В умовах організації навчального процесу оцінювання відбувається за 100- бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою.

ПОПЕРЕДНІЙ КОНТРОЛЬ

Попередній контроль проводиться на початку вивчення курсу, теми. Він передбачає з'ясування попереднього рівня знань здобувачів з теми, які вони могли отримати під час вивчення інших навчальних дисциплін або самоосвіти, фактично, окреслює обсяг їх опорних знань. Викладач може використати його результати для визначення ступеня опрацювання певних питань у подальшій роботі.

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль передбачає систематичне, регулярне оцінювання навчальних досягнень здобувача (рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок з тем курсу) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях.

Поточний контроль реалізується в різних формах: усне і письмове, фронтальне та індивідуальне опитування; рецензування відповідей; участь у дискусіях, обговореннях; написання творів-есе; підготовка презентацій тощо.

У процесі навчання поточному контролю підлягають:

- глибина, повнота, обґрунтованість відповіді;
- доповнення, запитання до тих, хто відповідає;
- рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття (роботі у парах, малих групах), активність під час обговорення питань;

- глибина аналізу наукової та навчальної літератури;
- письмові завдання (тести, контрольні роботи, есе);
- якість самостійного опрацювання питань;
- систематичність роботи на заняттях.

Критеріями оцінки усних відповідей є:

- повнота та глибина розкриття питання;
- емоційність та переконливість;
- використання для обґрунтування своєї думки основної і додаткової літератури;
- вміння логічно викладати матеріал, аналізувати, порівнювати, робити висновки, узагальнювати;
- культура мови.

Критеріями оцінки письмових завдань є:

- повнота та глибина розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.

Максимальний бал за роботу на семінарському занятті - 5 балів.

5 балів здобувач отримує, якщо він:

- опрацював не лише основну, але й додаткову літературу, самостійно знайдену, відповідно до теми для більш глибокого її розкриття, розробив розгорнутий виступ;
- засвоїв теоретичний матеріал на високому / творчому рівні, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, встановлює міжпредметні та міжтемні зв'язки;
- висловлює гіпотези, наводить аргументи на підтвердження своєї думки, або спростування думки інших здобувачів, при цьому посилається на опрацьовані джерела та літературу;
- використовує теоретичні знання для виконання практичних завдань;
- робить висновки, узагальнення;
- рецензує відповіді інших, вносить корективи, доповнення;
- пропонує дискусійні теми для обговорення, бере участь у дискусії, дотримується культури її ведення;
- підготував виступ, повідомив його зміст, чим зацікавив аудиторію.

4 бали здобувач отримує, якщо він:

- опрацював переважно основну літературу, розробив конспект виступу;
- теоретичний матеріал засвоїв на достатньому / конструктивному рівні, досить логічно викладає його, однак, не завжди може підтвердити відповідними прикладами, іншими аргументами;
- під час викладу допускає незначні помилки чи неточності, у нього виникають деякі проблеми щодо встановлення зв'язків з попередніми темами чи іншими предметами, тобто, його знання не систематизовані повною мірою;
- іноді потребує додаткових запитань для повного розкриття проблеми;
- висловлює гіпотези, припущення, однак, не завжди може навести необхідні аргументи на підтвердження своєї думки;
- в цілому використовує теоретичний матеріал для розв'язання практичних завдань, пояснення подій та явищ, що відбуваються в правовому житті країни та світі, але його пояснення містять неточності, недостатньо обґрунтовані;
- робить висновки, узагальнення, однак, вони потребують уточнення, конкретизації з боку викладача або інших здобувачів;

- рецензус відповіді інших, вносить корективи, доповнення;
- пропонує дискусійні теми для обговорення, бере участь у дискусії, дотримується культури ведення дискусії;
- підготував реферат і повідомив його зміст.

3 бали отримує здобувач, якщо він:

- не повною мірою опрацював рекомендовані джерела та літературу;
- засвоїв матеріал на середньому / репродуктивному рівні;
- може лише відтворити навчальний матеріал, засвоєний на лекції або опрацьований самостійно без критичного осмислення, на рівні переказу, можливо, навіть, за допомогою викладача;
- іноді порушує логіку викладу, допускає помилки;
- не вміє самостійно здійснювати логічні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, систематизація, формулювання висновків);
- з допомогою викладача може навести приклади, пов'язати теоретичний та практичний матеріал, встановити міжтемні та міжпредметні зв'язки;
- не може самостійно зробити рецензію, виправити помилки інших виступаючих;
- у нього не достатньо сформовані навички участі у дискусії, не вміє обґрунтовувати свою думку.

2 бали отримує здобувач, якщо він:

- не достатньо повно / фрагментарно опрацював рекомендовані джерела та літературу;
- засвоїв матеріал на низькому / рецептивно-продуктивному рівні;
- за допомогою викладача може відтворити незначну частину навчального матеріалу, засвоєного на лекції;
- не може критично осмислити, проаналізувати матеріал, навіть, за допомогою викладача;
- не дотримується логіки викладу, часто допускає помилки;
- не може, навіть з допомогою викладача, навести приклади, пов'язати теоретичний і практичний матеріал, встановити міжтемні/міжпредметні зв'язки;
- не може зробити рецензію, виправити помилки інших колег;
- у нього не сформовані навички участі у дискусії, не вміє обґрунтовувати свою думку.

1 бал отримує здобувач, якщо він:

- не опрацював рекомендовані джерела та літературу;
- не засвоїв матеріал, відмовляється відповідати/ не може відтворити незначну частину навчального матеріалу, навіть з допомогою викладача, однак, дотримується дисципліни, уважно слухає відповіді інших здобувачів, робить записи, задає питання іншим доповідачам, повідомлення, доповнення, намагається брати участь в обговореннях, що свідчить про наявність у нього пізнавального інтересу до навчального курсу.

Здобувач, який не з'являється на заняття (з поважних причин, підтверджених документально), а отже, не мав поточних оцінок, має право повторно пройти поточний контроль під час консультацій. На консультаціях здобувач може відпрацювати пропущені заняття, опрацювати есе з викладачем, ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

ПДСУМКОВИЙ (СЕМЕСТРОВИЙ) КОНТРОЛЬ

З дисципліни «Продовольча політика і право ЄС» формою семестрового контролю є екзамен

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається таким чином: Оцінка за Тему 1 + Оцінка за Тему 2 + ... за всі 8 тем max-50 балів) + бали за індивідуальні завдання 8 тем – 50 балів = 100 балів.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90-100	відмінно	
82-89	добре	
74-81		зараховано
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Науково-методичне забезпечення навчального процесу передбачає: державні стандарти, навчальні плани, підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали практичних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи здобувачів.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

- Право Європейського Союзу: Підручник / За ред. Р.А. Петрова. К.: Істина, 2019. 392 с.
- Право Європейського Союзу: Підручник / за ред. В.І. Муравйова. К.: Юріном Інтер, 2011. 704 с.
- Ладиченко В.В. Гиренко І.В. Головко Л.О. Вітів В.А. Екологічна політика і право ЄС: Навчальний посібник. К.: Видавничий центр НУБіП України. 2019. 363 с.

Додаткова:

- Регламент Європейського Парламенту та Ради 178/2002 від 28 січня 2002 року про встановлення загальних принципів і вимог законодавства про харчові продукти, створення Європейського органу з безпеки харчових продуктів і встановлення процедур у питаннях, пов'язаних із безпекою харчових продуктів
- Регламент Європейського Парламенту та Ради 852/2004 від 29 квітня 2004 року про гігієну продуктів харчування
- Регламент Європейського Парламенту та Ради 853/2004 від 29 квітня 2004 року про встановлення вимог до гігієни харчових продуктів тваринного походження
- Регламент Європейського Парламенту та Ради 882/2004 від 29 квітня 2004 року про офіційні заходи контролю, які застосовуються для забезпечити підтвердження

відповідності з кормовим та харчовим законодавством, правилами здоров'я та захисту тварин

5. Регламент Європейського Парламенту та Ради 854/2004 від 29 квітня 2004, що встановлює спеціальні правила для організації офіційних заходів продуктів тваринного походження, призначених для споживання людиною
6. Регламент Комісії (ЄС) № 1881/2006 від 19 грудня 2006 року про встановлення граничних рівнів певних забруднень у харчових продуктах
7. Директива 2001/95 / ЄС Європейського Парламенту та Ради від 3 грудня 2001 року про загальну безпеку продукції
8. Регламент Комісії (ЄС) № 1235/2008 від 8 грудня 2008 року, що встановлює детальні правила імплементації Регламенту Ради (ЄС) № 834/2007 щодо домовленостей щодо імпорту органічної продукції з третіх країн
9. Регламент Комісії (ЄС) № 565/2008 від 18 червня 2008 року про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 1881/2006 про встановлення граничних рівнів деяких забруднювачів у продуктах харчування щодо встановлення максимального рівня діоксинів та ПХБ у печінці риби
- 10.Директива Ради 2009/156 / ЄС від 30 листопада 2009 року про умови здоров'я тварин, що регулюють переміщення та ввезення з третіх країн коней
- 11.2007/777 / ЄС: Рішення Комісії від 29 листопада 2007 року, що встановлює умови охорони здоров'я тварин та охорони здоров'я та зразки сертифікатів на імпорт певних м'ясних продуктів та оброблених шлунків, сечового міхура та кишечника для споживання людиною з третіх країн та про скасування Рішення 2005/432 / ЄС
- 12.Директива 2011/92 / ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 грудня 2011 року про оцінку впливу деяких державних та приватних проектів на навколишнє середовище
- 13.Директива Ради 2001/114 / ЄС від 20 грудня 2001 року щодо певного частково або повністю зневодненого консервованого молока для споживання людиною
- 14.Регламент Комісії (ЄС) № 445/2007 від 23 квітня 2007 року, що встановлює деякі детальні правила застосування Регламенту Ради (ЄС) № 2991/94, що встановлює стандарти щодо жирів, що мажуться, та Регламенту Ради (ЕС) № 1898/87 про захист позначень, що використовуються при збути молока та молочних продуктів
- 15.Регламент Комісії (ЄС) № 543/2008 від 16 червня 2008 року, що встановлює детальні правила застосування Регламенту Ради (ЄС) № 1234/2007 щодо стандартів збути птиці
- 16.Регламент Комісії (ЄС) № 617/2008 від 27 червня 2008 року, що встановлює детальні правила для реалізації Регламенту (ЄС) № 1234/2007 щодо стандартів збути яєць для інкубації та пташенят домашньої птиці
- 17.Регламент (ЄС) № 1760/2000 Європейського Парламенту та Ради від 17 липня 2000 року про встановлення системи ідентифікації та реєстрації великої рогатої худоби та щодо маркування яловичини та продуктів з яловичини та про скасування Регламенту Ради (ЄС) № 820 / 97
- 18.Регламент Комісії (ЄС) № 566/2008 від 18 червня 2008 року, що встановлює детальні правила застосування Регламенту Ради (ЄС) № 1234/2007 щодо продажу м'яса великої рогатої худоби у віці 12 місяців або менше
- 19.Директива Ради 2001/110 / ЄС від 20 грудня 2001 року про мед

20. Регламент Ради (ЄС) № 315/93 від 8 лютого 1993 року, що встановлює процедури Співтовариства щодо забруднювачів харчових продуктів
21. Регламент (ЄС) № 396/2005 Європейського Парламенту та Ради від 23 лютого 2005 року про максимальні рівні залишків пестицидів у харчових продуктах та кормах рослинного та тваринного походження або на них та про внесення змін до Директиви Ради 91/414 / ЄС
22. Регламент (ЄС) № 1169/2011 Європейського Парламенту та Ради від 25 жовтня 2011 року про надання споживачам інформації про харчові продукти, що вносить зміни до Регламентів (ЄС) № 1924/2006 та (ЄС) № 1925/2006 Європейського Парламенту та Ради, а також скасування Директиви Комісії 87/250 / ЄС, Директиви Ради 90/496 / ЄС, Директиви Комісії 1999/10 / ЄС, Директиви 2000/13 / ЄС Європейського Парламенту та Ради, Директиви Комісії 2002 / 67 / ЄС та 2008/5 / ЄС та Регламент Комісії (ЄС) № 608/2004
23. Регламент (ЄС) № 470/2009 Європейського Парламенту та Ради від 6 травня 2009 року, що встановлює процедури Співтовариства щодо встановлення меж залишків фармакологічно активних речовин у продуктах харчування тваринного походження, що скасовує Регламент Ради (ЄС) № 2377/90 та внесення змін до Директиви 2001/82 / ЄС Європейського Парламенту та Ради та Регламенту (ЄС) № 726/2004 Європейського Парламенту та Ради
24. Регламент (ЄС) № 183/2005 Європейського Парламенту та Ради від 12 січня 2005 року, що встановлює вимоги до гігієни кормів

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://portal.rada.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.ac-rada.gov.ua> – офіційний сайт Рахункової палати України.
3. <http://www.ccu.gov.ua> – офіційний сайт Конституційного Суду України.
4. <http://www.kmu.gov.ua/control/> – єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.
5. <http://www.ombudsman.kiev.ua> – офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України.
6. <http://www.president.gov.ua/> – офіційне інтернет-представництво Президента України.
7. <http://www.rainbow.-gov.ua> – офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України.